

Nedalco wil een grote bio-ethanol fabriek bouwen in Sas van Gent. Volgens Ger Bemer, algemeen directeur van het onderdeel van Cosun, moeten op de Europese markt voor bio-ethanol echter nog forse politieke stappen worden gezet om er een concurrerende bedrijfstak van te maken. „We hebben er nu een troep van gemaakt.”

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Anton Dingemans

Op de parkeerplaats van de hoofdlocatie van Nedalco in Bergen op Zoom staat op de meest prominente plaats de bio-ethanolauto. Een geel, blikken bord met opdruk houdt de plaats speciaal voor deze wagen gereserveerd. „We hebben twee van deze auto's”, zegt Ger Bemer, algemeen directeur van Nedalco, in zijn werk-kamer. „Voor alle twee hebben wij een aparte vergunning moeten aanvragen. Ook betalen wij de volle mep aan accijns voor de brandstof. Zelfs de heffing voor het milieu. En dat voor een biologisch product.” De toon is gezet. Nedalco, onderdeel van

Cosun, wil de komende jaren forse stappen zetten op de markt van bio-ethanol. De bouwplannen voor een grote fabriek in het Zeeuwse Sas van Gent liggen klaar; een investering van 150 miljoen euro. Over ruim anderhalf jaar hoopt het bedrijf te beginnen met de productie. Nedalco verwacht dan jaarlijks 200 miljoen liter biobrandstof te maken, ofwel circa 2,5 procent van de Europese markt.

Voor Nedalco is het maken van de brandstof een tweede tak. Het bedrijf produceert nu op grote schaal alcohol voor in dranken als wodka en jenever of als toevoeging in cosmetica of desinfecterende middelen. „De alcoholmarkt is vreselijk gevoelig voor vraag en aanbod. Nu gaat het gelukkig iets beter”, aldus Bemer. Om haar marktpositie te bestendigen, heeft Nedalco de laatste jaren fors geïnvesteerd in productiecapaciteit met een nieuwe fabriek in Sas van Gent, die alcohol stookt uit de reststromen van de nabijgelegen tarwezetmeelfabriek van Cargill, en een in Manchester, die volgende maand officieel opent.

Op en neer deinen

Alcohol en bio-ethanol liggen qua productieproces dicht bij elkaar, vertelt Bemer. Bio-ethanol is eigenlijk niets meer dan een ongepolijste vorm van alcohol. Waar alcohol op een praktisch vrije markt wordt verkocht, is de Europese markt voor biobrandstoffen volgens Bemer beslist niet liberaal en overzichtelijk. „Het blijft voorlopig een politieke markt, die de komende jaren best op en neer kan deinen als een lidstaat of Brussel opeens weer wat anders besluit.” Hij wijst op Duitsland, waar de accijnsvrijstelling op biodiesel opeens is teruggedraaid. „In Duitsland is het vorig jaar snel gegaan met de ontwikkeling en verkoop van biodiesel. De politiek komt in de problemen door lagere inkomsten uit de accijnzen.”

Ook de Duitse markt voor bio-ethanol is getemperd, geeft Bemer aan. „Eerst zou 1,8 procent

worden bijgemengd. Een paar weken voor de goedkeuring van dit voorstel in het parlement is dit percentage, onder druk van de oliemaatschappijen, teruggebracht tot 1,2 procent. Dat gaat dan over miljoenen liters. Dit heeft twee Spaanse producenten, die al volop in productie waren, de kop gekost. Zulke onverwachte reacties van overheden bepalen de markt. Het is beslist geen sector waarin je slapend rijk wordt”, schetst Bemer.

Bio-ethanol is wel een markt met enorme potenties, vindt hij. Maar dan moeten in de Europese Unie de zaakjes wel goed zijn geregeld. „Wij hebben er nu een troep van gemaakt. De lidstaten streven naar 5,75 procent bijmenging van bio-ethanol in gangbare benzine. Maar hoe zij dat willen doen, mag elke lidstaat zelf weten. Met als gevolg dat enkele landen, zoals België en Frankrijk, hun industrie beschermen. Wij kunnen daar geen bio-ethanol verkopen. En dat in één Europa.”

De EU heeft volgens Bemer een grote achterstand in de productie en verkoop van bio-ethanol op landen als de Verenigde Staten en Brazilië, maar heeft wel potentie. „In Brazilië is de ontwikkeling van bio-ethanol uit suikerriet al ruim dertig jaar aan de gang. Daar is zeer veel geld en energie in gestoken. Maar volgens de laatste cijfers kun je meer ethanol halen uit suikerbiet dan uit suikerriet. En hoe duurzaam is de suikerrieteteelt, gelet op de arbeidsomstandigheden en het milieu? Dat kun je je afvragen, als daar velden worden afgebrand.”

Voor het borgen en vergroten van de eigen marktpositie in biobrandstoffen heeft de EU zijn zaak nog niet op orde, vindt Bemer. Zo ondervinden veel Europese producenten van biodiesel hinder van de goedkope biobrandstof die uit de VS wordt ingevoerd. Dit wordt volgens hem speciaal in Nederland gevoeld, omdat ons land een lagere importbescherming heeft dan andere Europese lidstaten. „Elk land hanteert zijn eigen standaard voor de productie van benzine, zoals regels voor transport, milieu,

‘Bio-ethanol moet aan

enzovoort. Dit maakt de kostprijs overal verschillend." Wil de productie van biobrandstof in de EU daadwerkelijk van de grond kunnen komen, dan is een betrouwbare, voorspelbare overheid volgens Bemer noodzaak. „Er moet voor de komende tien jaar een uitgestippeld beleid komen voor stimulering en investering in biobrandstoffen. Daarbij is een duidelijke lijn broodnodig.”

Op eigen kracht telen

De Europese teelt van bijvoorbeeld graan is niet te duur voor de productie van biobrandstoffen, oordeelt Bemer. Volgens hem kan Europa tien tot twintig procent van de productie op eigen kracht telen. „Er komt amper areaal bij, dus de concurrentie in de afzet van grondstoffen kan toenemen." Hij deelt echter wel de mening van Rabobank, dat de hogere prijzen van het afgelopen jaar niet zozeer te danken zijn aan de toenemende belangstelling voor biobrandstoffen. De magere oogsten in belangrijke graangebieden op de wereld zijn hiervoor meer verantwoordelijk geweest. „Van de Europese graanoogst gaat nu 1,4 procent naar biobrandstoffen, terwijl nog steeds tien procent wordt uitgevoerd. Een groeiende afname van bio-ethanol verandert hier de komende jaren weinig aan. Helaas voor de akkerbouwers, maar de zon heeft meer invloed op de graanprijs dan bio-ethanol.”

In Sas van Gent wil Nedalco een fabriek bouwen voor de zogeheten tweede generatie biobrandstoffen. Deze fabriek kan met een speciale soort gepatenteerd gist, dat Nedalco met Wageningen UR en de TU Delft heeft ontworpen, zogeheten lignocellulose-ethanol winnen uit houtachtige biomassa zoals tarweresten, bietenpulp, stro en hout. „Wij zijn één van de weinigen in de wereld die dit kunnen”, zegt Bemer trots. „Daarmee hebben wij absoluut een voorsprong die wij kunnen uitbouwen.” De realisatie van de fabriek is echter niet rond.

‘De zon heeft meer invloed op de prijs dan bio-ethanol’

Nedalco wacht voor de 150 miljoen euro kostende investering op co-financiering uit Den Haag. Zonder een subsidie van ettelijke tientallen miljoenen euro's is het project niet rendabel. „In juli wordt een en ander duidelijk”, vertelt Bemer. „Alle activiteiten voor de bouw liggen nu stil en wij moeten afwachten. Een serieuze vertraging en dat is best frustrerend.” Bemer heeft echter vertrouwen in een goede afloop. „De fabriek voldoet aan alle CO2-normen en duurzaamheidscriteria. Bovendien heeft premier Balkenende zijn medewerking toegezegd voor de opening van de nieuwe fabriek in Sas van Gent. Een man een man, een woord een woord.” Hij vindt dat de biobrandstoffen een lagere accijns moeten krijgen dan de gangbare benzine als het huidige kabinet daadwerkelijk de koppeling wil leggen met het milieu. Met het verlagen van het huidige prijsverschil tussen de duurdere bio-ethanol en gangbare benzine, neemt de animo bij de consument toe om biologisch te tanken. „Ik zou zeggen: waar wachten we op? Voeg de daad bij het woord.”

Concurrentie gewassen

In Groningen bekijkt Nedalco samen met Suiker Unie de mogelijkheid voor de bouw van een soortgelijke bio-ethanol fabriek als in Sas van Gent. Hier worden echter geen houtachtige reststromen verwerkt, maar suikerbieten. De vraag is of zij telers in Noord-Nederland een bietenprijs kunnen bieden die kan concurreren met andere gewassen. Op de prijzen die de rondte doen, van 18 tot 22 euro per netto ton bieten, wil Bemer niet reageren. „Het is in onderzoek, dus ik kan er niets over kwijt.” Mocht de fabriek in Groningen er komen - dat besluit wordt dit jaar genomen -, dan kan deze eventueel gaan concurreren met de particuliere bio-ethanol fabriek die een groep bedrijven en akkerbouwers wil bouwen in Wijster. Zij willen hier graan verwerken. Bemer heeft geen

oordeel over dit project, die qua teeltgebied in dezelfde vijver kan gaan vissen als Nedalco en Suiker Unie. „Iedereen mag plannen maken. Zolang zij niet worden uitgevoerd, ga ik er niets over zeggen. Concurrentie vind ik in elk geval niet erg. Dan houden wij elkaar scherp. Kan de teler in het Noorden straks eventueel kiezen tussen graan of suikerbieten. Luxe.”

In de biobrandstoffen heeft biodiesel nu nog een voorsprong op bio-ethanol. Binnen tien jaar is deze verhouding compleet omgedraaid, stelt Bemer. „Voor biodiesel is heel veel land nodig voor het koolzaad. Dan zitten wij al snel op onze geografische beperkingen. Het maken van bio-ethanol uit reststromen of gewasresten is een stuk efficiënter. Zelfs uit bijvoorbeeld bietenblad kan energie worden gewonnen. Dat is te ontwikkelen.”

Voor de Nederlandse akkerbouwer is het niet een keuze tussen voedsel of brandstof in de teelt, merkt Bemer op. „Het vult aan. Daar zit het belang voor de boer. Er komt een andere markt bij, die prima naast de huidige voedselmarkt kan functioneren. Een boer kan dan zelf kiezen wat hij naar welke afzetkant stuurt.” De Nederlandse teler wordt in eerste instantie geen directe grondstoffenleverancier van Nedalco, die vooral gebruik gaat maken van restproducten. „Draaien wij een goed resultaat, dan profiteren de aandeelhouders daar uiteraard via een toeslag in de bietenprijs van mee”, zegt Bemer. De vraag rijst wanneer de parkeerplaats in Bergen op Zoom, waar nu enkel één bio-ethanolauto staat, voor de helft vol staat met op biobrandstof rijdende exemplaren. „Dat hangt helemaal af van het tijdstip waarop bio-ethanol grootschalig aan de pomp te krijgen is. Het verplicht vijf procent bijmengen is goed, maar de burger merkt daar nu niks van. Hij kan niet bewust milieuvriendelijk tanken. Als er wel voldoende pompen in het land komen, duurt het nog maar een paar jaar eer de helft van de auto's op dit terrein op biobrandstof lopen. Dat garandeer ik u.”

de pomp te tanken zijn'